గొడ్రాలు

ఈ రోజు హైద్రాబాదునుంచీ, విజయవాడనుంచీ రెండుత్తరాలొచ్చాయి జయా!" గది గుమ్మంలో అడుగెడుతూ అంటూన్న భర్త మాటలకు, కుట్టుమిషన్ ముందు కూర్చుని, గౌనుమీద ఎంబ్రాయిడరీ చేస్తున్న జయలక్ష్మి తలెత్తి చూసింది. "విశేషా లేమిటి? అన్నట్లు కళ్ళెగరేసింది.

"విజయవాడలో మీ తమ్ముడి పెళ్ళి ముహూర్తం పెట్టుకున్నారుట. నిన్నూ, నన్నూ తర్వలో బయల్దేరి రమ్మనమని, మీ నాన్నగారు, అమ్మ, అన్నయ్య, వదిన ఒకే కవరులో నీకూ, నాకూ తలకో పేజీ వ్రాసేశారు!" నవ్వుతూ అన్నాడు గోపాలరావు.

"ఊహూఁ! రెండురోజుల ముందుగా వెడితే చాలులెండి. మా అక్కయ్యలూ, చెల్లాయి ఎలాగూ ముందుగా వస్తారు. మిమ్మల్నిక్కడ ఇబ్బందిపెట్టి, నే వెళ్ళిమాత్రం చేసేదేముంది? మరా రెండో ఉత్తరం?" అంది జయలక్ష్మి, గౌను జాగ్రత్తగా మడిచి మిషన్ డ్రాయర్లో పెట్టి మిషన్‌మీద డోమ్ వేస్తూ.

"హైద్రాబాద్‌లో వున్న నా స్నేహితుడు రామారావుకు, అనాధ శరణాలయంలోని ఓ బిడ్డను తెచ్చుకుని మనం పెంచుకొనే విషయంలో, ఆ అనాధ శరణాలయం అధికారులతో మాట్లాడి, వారి నిబంధనలేమిటో వ్రాయమని వారంరోజుల క్రితం ఉత్తరం వ్రాశాను. అతడా వివరాలన్నీ వ్రాశాడు. ఓ పది రోజుల్లో వచ్చి మనకు నచ్చిన బిడ్డను తీసికెళ్ళచ్చని వ్రాశాడు."

"ఊహూఁ! ఎలాగూ విజయవాడ పెళ్ళికి వెడుతున్నాంగదా? అటునుంచటు వెళ్ళవద్దాంలెండి, మీకు వీలైతే!" అంది వంటింటికేసి నడుస్తూ.

క్షణకాలం గోపాలరావు నివ్వెరపోయాడు. తను చెప్పిన రెండు కబుర్లూ ఆమెలో తనాశించిన ఉత్సాహాన్ని కలుగచేయలేదు. పైపెచ్చు "చూద్దాంలెండి" అన్న ధోరణిలో నిర్లిప్తంగా వుంది! "భోజనం చేద్దురుగాని రండి!" అంది జయలక్ష్మి లోపల్నుంచి.

డైనింగ్ టేబుల్ ముందు కూర్చుని, మౌనంగా తలవంచుకొని అన్నం కలుపుకుంటున్న ఆమెకేసిచూస్తూ అన్నాడు గోపాలరావు. "ఇంతకూ నీకు ఆడపిల్లని పెంచుకోవాలనుందా, మగపిల్లాణ్ణా?"

ముద్ద నోట్లో పెట్టుకోబోతున్న జయలక్ష్మి మృదువుగా నవ్వింది. "ఇంకా పదిహేను రోజులు టైముందిగా. ఇద్దరం నిదానంగా ఆలోచించుకుందాం. మీరు భోజనం చెయ్యండి. మీకు కాలేజికి టైమయిపోతుందల్లే వుంది!"

ఇక తరచి తరచి అడిగినా ఆమె ఏమీ చెప్పదని తెలుసు గోపాలరావుకు. మౌనంగా భోజనం ముగించి వెళ్ళిపోయాడు. ఆయన కారు కదలి వెళ్ళాక, గేటు వేసి వెనుతిరుగుతున్న జయలక్ష్మికి, ఎదురింట్లో వుంటున్న బ్యాంకి ఏజంటు ప్రభాకరరావు భార్య రేణుక మాటలు గట్టిగా వినిపించాయి.

"ఆవిడే జయలక్ష్మిగారంటే! ప్రొఫెసర్ గోపాలరావుగారిభార్య. పిల్లల్లేరు పాపం!"

చివ్వున వెనుదిరిగి చూసింది జయలక్ష్మి. రేణుక ప్రక్కవాటాలో కొత్తగా అద్దెకు దిగిన ఎకనమిక్స్ లెక్చరర్ వాసుదేవరావుభార్య పద్మజకు

తన పరిచయం చేస్తోందన్నమాట! ఆ చివరి "పాపం!" ఏమిటో బోధపడలేదు జయలక్ష్మికి.

"ప్చ! అందుకే అదోలా వుంది!" పద్మజ సానుభూతి చూపుతోంది.

"ఎలా వున్నాను?" పెద్దగా అంది జయలక్ష్మి.

అనుకోని ఆ ప్రశ్నకు వాళ్ళిద్దరూ నిర్విణ్ణు లైనారు.

"అబ్బే! ఏం లేదు. మిమ్మల్ని పరిచయం చెయ్యమన్నారీవిడ. సాయంత్రం తిరిగ్గా వస్తాం!" అంటూ బెదిరిపోయినట్లు లోపలికి పరుగెత్తింది రేణుక. ఆ పద్మజకూడా అనుసరించింది.

"ఛీ... ఛీ... ఏం మనుషులు!" చిరాకుగా లోపలికి వచ్చింది జయలక్ష్మి. ఇలాటివారి సానుభూతి అంటే ఆమెకు తగని అసహ్యం. తనకు పిల్లలే కపోవడమన్నది, ఎవరినీ బాధించే సమస్యకాదే! ఇదోరకమైన హింసాత్మకమైన ఆనందం! ఎదుటివారిలోని బలహీనతను తెలుసుకుని దానిని పదే పదే గుర్తుచేసి హింసించడం, దానికే "సానుభూతి" అని పేరుపెట్టడం ఓ వింత జబ్బు! నిజానికి ఇందాక వాళ్ళిద్దరూ అన్న ఆ "పాపం!" తనక్కాదు. వాళ్ళగురించి, వారిలో జీర్ణించుకు పోయిన "ఆ జబ్బు" గురించీ, తననుకోవలసిన మాట.

మొన్న నోరోజు ఇలాగే ఓ విచిత్రం జరిగింది. జయలక్ష్మి ఆలోచనలు ఆ మొన్నటి సంఘటన మీదకు మరలాయి.

* * * * *

శ్రావణ శుక్రవారంనాడు పేరంటాళ్ళతో కళకళలాడి పోతోంది జయలక్ష్మి ఇల్లు. ఆవరణంతా.... గేటువరకూ పిల్లల గోలలతో, ఆటలతో

మారుమ్రోగిపోతోంది. "పిల్లలెంతమంది జయలక్ష్మిగారూ!" ఎవరో కొత్తావిడ అడిగింది.

మొదట్లో ఈ ప్రశ్న చాలా బాధాకరంగా! భయంకరంగా! అవమానకరంగా తోచేది జయలక్ష్మికి. "లేరు" అనిచెప్పేసరికి తలప్రాణం తోకకు వచ్చేది.

ఆ వెంటనే రెండో ప్రశ్న వచ్చేస్తుంది. "అసలు పుట్టలేదా? పుట్టి చచ్చిపోయారా?"

"అసలు పుట్టనేలేదు!" అదేదో కేవలం తనతప్పులా చెప్పాలి!

"పాపం."

ఇదే అర్థంగాని ముక్క!

"పోనీ! గుంటూరు జనరల్ హాస్పిటల్‌లోనో, వైజాగ్ కె. జి. లోనో.... మద్రాస్ జనరల్ హాస్పిటల్లోనో....ఎగ్జామిన్ చేయించుకోలేకపోయారా? పిల్లలదేమిటి ఈ రోజుల్లో! కావాలంటే పుడతారు. వద్దంటే ఆగుతారు!"

అవి సలహాలుకావు, సానుభూతులుకావు. తన గొడ్రాలితనాన్ని ఎత్తి పొడవటం....తమ "పిల్లలు కనగల" అదనపు అర్హతను ఎగ్జిబిట్ చేసుకోవటం.... అనిపిస్తుందాసమయంలో జయలక్ష్మికి.

కానీ రాను రాను ఆమెలో మొండి ధైర్యం వచ్చేసింది. ఏమిటి వీళ్ళందరిలో వున్న గొప్పతనం? తనలోలేని దేమిటి? ఒక్క పిల్లలు పుట్టటమన్నదే స్త్రీ వ్యక్తిత్వాన్ని ఒరుపువేయగల అర్హత అయితే, పందులు, కుక్కలు, పిల్లులు....వగైరా జంతువులు ఒకేసారి ఐదారు పిల్లలను కనగల సామర్థ్యంకలిగి వుండటంవల్ల, వీరికంటే గొప్పవి!

"పరధ్యానంగా వున్నారా జయలక్ష్మిగారూ! మీకెంత మంది పిల్లలని....కొత్తగా వచ్చిన సుభద్ర గారడుగుతున్నారు। గట్టిగా పిలుస్తూ అంది వైదేహి. ఆమె కవల పిల్లలిద్దరూ చాలా చక్కగా అందంగా, బొద్దుగావుంటారని ఆ వీధివారంతా ముద్దు చేస్తుంటారు. అదో గర్వం వైదేహికి! జయలక్ష్మి ఆలోచనలు వదిలినవ్వింది. "చాలా మంది, లెక్క పెట్టలేదు."

వైదేహితో బాటు సుభద్ర కూడా "షాక్" తిన్నట్లు చూసింది. అంతలోనే అది కప్పిపుచ్చుకుంటూ నవ్వేసింది. పిల్లులూ_ కుక్కపిల్లలూ కాదండీ జయలక్ష్మిగారూ! పిల్లలు...."

"అవుననుకోండి. మనుషులకంటే మీరు చెబుతున్న ఆ పిల్లులూ, కుక్కలే నయం. వాటికెంతో విశ్వాసముంటుంది. మాటలతో బాధించవు ఎదుటి వారిని. ఇంతకూ నా పిల్లల సంఖ్య కాదూ అడిగారు .... షుమారు పాతికమందికి పైగానే వున్నారీ రోజు.

వైదేహికి బాగా కోపం వచ్చింది.

"ఈ వీధిలోవున్న పిల్లలందర్నీ లెక్కవేసి చెబుతున్నారు మీరు."

"ఎందుకు కారూ? వాళ్ళంతా నా దగ్గరకు ప్రేమగా వస్తుంటారు. నేనూ వాళ్లను ప్రేమగానే చూస్తున్నాను. కాకున్నా, బ్రతికుండగానే తలిదండ్రులకు తల కొరివి పెట్టే పిల్లలు పుట్టడంకంటే, ఇలా పిల్లల్లేని తల్లిగా, గొడ్రాలిగా వుండటమే నాకు హాయిగా వుంది. అందుకు నేనెప్పుడూ బాధపడను!"

ఈ చివరి బాణం, నేరుగా వైదేహికి గుచ్చుకుంది. ఆమె తలిదండ్రులకు నలుగురాడపిల్లలు. ఒక్కడే కొడుకు. రెండోదైన వైదేహి, ప్రేమలోపడి, కులాంతర వివాహం చేసుకుని, వాళ్ళ కుటుంబానికి చిచ్చు

పెట్టింది. అసలే అతి ఆచారాలతో మ్రగ్గే కుటుంబం కావటంవల్ల, మిగతా ఇద్దరాడపిల్లలకూ పెళ్ళిళ్ళు కావటం సమస్యైపోయింది. ఆ ఒక్క "మగబిడ్డా" అతిగారాబంగా పెరిగి, వెధవలా తయారై అమ్మ నాన్నలకు తల కొరివిలా తయారయ్యాడు. ఈ వివరాలన్నీ వైదేహి ఇక్కడి కొచ్చిన కొత్తల్లో ఇతరుల కబుర్లే మోసుకురావటం "హాబీ" గాగల మీనాక్షి చెప్పింది.

వైదేహి ముఖం మాడ్చుకుంది. ఆ పేరంటం ఇక అట్టే సంభాషణలు లేకుండానే ముగిసింది. ఆ తర్వాత ఇంటికివచ్చే పిల్లల సంభాషణ ద్వారా జయలక్ష్మికి తెలిసింది. "ఆ జయలక్ష్మిగారికి చాలా తలపొగరు. అయిందానికీ కానిదానికీ కాలికి కత్తి కట్టుక వస్తుంది!" అని వైదేహి ప్రచారం చేస్తోందట!

జయలక్ష్మి నవ్వుతుంది. తనను అనవసరంగా రెచ్చగొట్టి, మాటలతో హింసించే కుసంస్కారులకు సరైన సమాధానం చెప్పటమే "తల పొగరు" అయితే .... ఆ పొగరు జన్మజన్మలకూ తన కుండాలని కోరుకుంది.

ప్రతిరోజూ సాయంత్ర మయ్యేసరికి ఆ వీధిలోని పిల్లలందరూ జయలక్ష్మి ఇంటి ఆవరణలోకి వచ్చి ఆడుకుంటారు. ఆఇల్లు వీధి చివరగా వుండటమూ, చుట్టూరా ఎక్కువ ఖాళీ స్థలం వుండటం ఒక్కటేకాదు కారణం, జయలక్ష్మి వారందరిపట్ల చూపే ఆదరణ. పిల్లలకోసం ప్రత్యేకం ఇనుపగొలుసుల ఉయ్యాల వేయించింది. ఉయ్యాలచుట్టూరా మెత్తని ఇసుక పోయించింది, పిల్లలెవరేనా పడినా దెబ్బ తగలకుండా. పిప్పరమెంట్లో, బిస్కెట్ ముక్కలో, జంతికలో, చేగోడీలో, ఏవో ఒకటి తల కొకటి పెడుతూ కబుర్లు చెబుతుంటుంది వాళ్ళతో, "అత్తా", "పిన్నీ," అంటూ అందరు పిల్లలూ హుషారుగా వస్తారు. ఇళ్ళల్లో వారికి

729

"వెధవా అల్లరి చేస్తే చంపేస్తాను. బట్టలు మాపుకొంటే చావ కొడతాను!" వగైరా దీవెనలే ఎదురౌతాయి ఎక్కువగా.

మొన్ననో రోజు పనిమనిషి సుబ్బులు కూతురు నాలుగేళ్ళది, తనూ ఉయ్యాల ఎక్కి ఊగాలని వస్తే, లెక్చరరుగారబ్బాయి రఘు నాలుగు తగిలించాడు. ఇంట్లో పని చేసుకుంటున్న జయలక్ష్మి ఏడుపువిని పరుగెత్తుకువచ్చి "ఏమిటండి ?"

"చూడత్తా! ఈ మురికిపిల్ల ఉయ్యాల ఎక్కుతానంటోంది. పని వాళ్ళ పిల్ల ఎక్కడేనా ఉయ్యాలమీద కూర్చోవచ్చా!" ఆరిందలా చేతులు తిప్పుతూ చెప్పాడు రఘు. ఫక్కున నవ్వింది జయలక్ష్మి వాడి మాటలకు, అంతలోనే గంభీరంగా మారిపోయింది. "తప్పురా రఘూ! అలా అన కూడదు. పనివాళ్ళ పిల్లయినా అదీ పసిపిల్లే కదూ? నీలానే దానికీ ఉయ్యాల ఊగాలని వుండదూ? రావే లక్ష్మి! నే ఎక్కిస్తారా!" అని ఆ పిల్లని ఉయ్యాల మీద కూర్చోబెట్టి చూపించింది.

వారంరోజులు రఘు ఇటుకేసి రాలేదు. తర్వాత ఓ రోజు వాడు ఒంటరిగా వచ్చి ఆవరణలో తచ్చాడుతుంటే, జయలక్ష్మి దగ్గరకు పిలిచి అడిగింది.

"ఏరా రఘూ! రావటంలేదు!" అని.

వాడు బెదురుతూ చెప్పాడు "మా అమ్మ వెళ్ళొద్దంది!".

"ఎందుకూ ?" ఆశ్చర్యంగా అడిగింది.

"నువ్వు మంచిదానివి కావుట!" అమాయకంగా అన్నాడు వాడు. చటుక్కున వాణ్ణి దగ్గరకు లాక్కుని ఒడిలో కూర్చోబెట్టుకొని క్రాపు సరి చేస్తూ నవ్వింది జయలక్ష్మి "ఎందుకుట ?"

"మురికి వెధవలని నెత్తి నెక్కించు కుంటావుట. మరారోజు నన్ను కోప్పడి, పనిపిల్ల లక్ష్మిని ఉయ్యాలమీద కూర్చో పెట్టలేదూ?" బుంగమూతి పెట్టుకున్నాడు వాడు.

సంగతి బోధపడింది జయలక్ష్మికి. రఘు తల్లి రమ, కేవలం తను పనిపిల్లను ఉయ్యాల మీద కూర్చోబెట్టి నందువల్లే, మురికి అయిందన్న ఆలోచనతో రఘును వెళ్ళవద్దనలేదు! అంతకు మించిన స్వార్థమేదో ఆమెలో వుంది. రఘు ఒక్కడే తనకు ప్రీతిపాత్రుడు కావాలి. వాడొక్కడికే తను బిస్కట్లూ, తిను బండారాలూ పెట్టాలి. వాడికి మాత్రమే ఇక్కడ ప్రత్యేక స్థానం వుండాలి. ఇదెక్కడి స్వార్థం? ఇదెక్కడ ప్రారంభమౌతోంది?

చాలామంది స్త్రీలను చూచింది తను. కొడుక్కు పెట్టిన తిను బండారం మనవడికి పెట్టలేరు! అక్కడ భేదభావమే! కూతురి బిడ్డలకు ఒకరకంగా కొడుకు బిడ్డలకు ఒకరకంగా పెడతారు! ఒకే స్త్రీ అంతరంగంలోని ప్రేమలో ఇన్ని మినహాయింపులు! ప్రేమ పంచి ఇవ్వటంలో యిన్ని పక్షపాతాలు. ఎందుకని? ఏమో!

తనకెందుకో పిల్లలందరూ, ఎవరిపిల్ల లయినా సరే, లక్షాధికారి అనంతంగారి అమ్మాయి అయినా, పనిమనిషి అప్పలమ్మ కూతురు రామి అయినా.... వాళ్ళ చిలిపి చేష్టలు ఒక్కలానే కనిపిస్తున్నాయి. కాకుంటే తొడిగే డ్రెస్సులూ, మాట్లాడే భాషా కాస్త తేడాగా వుంటాయంతే!

ఈ వీధిలోని స్త్రీలంతా వస్తారు ... "మీకు టెయిలరింగ్ చాలా బాగా వచ్చని విన్నాం.... మొన్ననో టెయిలర్ వెధవ కిస్తే మా రవిగాడి జుబ్బా నాశనం చేసుకొచ్చాడు. ఏమనుకోకపోతే, వాడి అది చొక్కా పంపిస్తాను. చొక్కాగుడ్డ పంపిస్తాను. కాస్త కుట్టి పెడుదురూ. ఈసారి మీరు కుట్టిన చొక్కానే అదికిస్తాను!" అంటూ ఒకామె, " గోను మీద

ఎంబ్రాయిడరీ కావాలంటోంది పాప....నాకు రాదు....మీరు కాస్త వేసివ్వ గలరూ?" అంటూ మరొకామె....అస్తమానం వాళ్ళ పిల్లల బట్టలు కుట్ట టంతోనే సరిపోతోంది తనకు!

"నీకెందుకీ బాధ్యతలన్నీ జయా! ఓ టెయిలరింగ్ షాప్ ఓపెన్ చేసినా, నీక్కావలసినంత డబ్బు వస్తుందిలా అయితే!" అంటూ మందలి స్తుంటారు గోపాలరావు. తనకేమిటో ఆ చిన్న చిన్న జుబ్బాలూ, గౌన్లూ కుడుతుంటే, ఏదో తృప్తి....ఆ తృప్తిమాటున....హృదయపు అట్టడుగు పొరల్లో వున్న చిన్న అసంతృప్తి అణగారి పోతుంటుంది.

* * * * *

"ఏమిటి జయా! ఆలోచిస్తున్నావు? ఓ మహానాయకుడు చనిపోయి నట్లు తెలిసింది. కాలేజికి శలవు డిక్లేర్ చేసి వచ్చేశాను?" దగ్గరగా వినిపిం చిన భర్త మాటలతో ఉలిక్కిపడింది జయలక్ష్మి. ఆమెఆలోచనలు ఎక్కడి పక్కడ ఎగిరిపోయాయి. బిలబిలమంటూ పిల్లలెవరో ఆవరణలోకి పరు గెత్తుకు వచ్చారు.

* * * * *

పదిరోజుల తర్వాత జయలక్ష్మి, గోపాలరావు విజయవాడకు బయల్దేరారు! జయలక్ష్మి సూటుకేసుతోబాటు, "డిక్" లో పెట్టిస్తున్న సరంజామాచూచి నిర్ఘాంతపోయాడు గోపాలరావు. రెండు పెద్ద డబ్బాలు, రెండు పెద్ద స్టీలు కారీయర్లూ, ఒక ప్లాస్టిక్ వైర్ బుట్ట....

"ఏకంగా మన సంసారం విజయవాడలో ... మీ పుట్టింటికి మార్పిస్తున్నా వేమిటి జయా!" అన్నాడు గోపాలరావు.

"ఊహూఁ! పెళ్ళికి.... మా అక్కయ్య పిల్లలు .... చెల్లాయిల పిల్లలూ .... యింకా ఇంకా చాలామంది పిల్లలొస్తారు .... వాళ్ళకోసం మురుకులూ .... చేగోడీలూ .... ఏవేవోలెండి .... కాసిన్ని చేసిపట్టు కొస్తున్నాను!"

గోపాలరావు జాలిగా ఆమెకేసిచూశాడు. ఈనాలుగు రోజులుగా.... తను కాలేజికి వెళ్ళిన టైంలో, అవన్నీ చేస్తూ.... ఎంతశ్రమపడిపోయిందో ఈమనిషి, అన్నభావంతో ఆయన గుండె ఆర్ద్రమైపోయింది.... పెళ్ళింట్లో తినుబండారాలు వుండవా? కానీ తన చేతులతో ఏదో చేసిపెట్టాలన్న తాపత్రయం... అంతే!

“ ఊ! నీచాదస్తం.... పద పద కారెక్కు. టైమయి పోతోంది. అన్నాడు అలసిపోయినట్లున్న ఆమె కేసి చూస్తూ.

పెళ్ళిల్లు ఎటు చూసినా కోలాహలంగా వుంది. పిల్లలకైతే అదో తిరణాల! ఇళ్ళ దగ్గర తలిదండ్రుల భయానికి, కట్టిపడేసినట్లుండే పిల్ల లందరికీ స్వేచ్ఛలభించింది.

“ఏమిటే జయా! నీచుట్టూరా చిన్నసైజు “హోటల్” సృష్టించి నట్లున్నావ్! పిల్లవెధవలంతా తెగ తినేస్తున్నారు!” అంటూ జయలక్ష్మి అన్నయ్య మోహనరావు అంటుంటే.

“పోన్లెండి! వదినగారి పుణ్యమాని....పిల్లలు నావెంటపడి వేధించ కుండా వున్నారు అంతే చాలు....” అంటోంది వదిన సీత.

“ చూడు జయా! నాకు తీరి చావలేదు. ఈ పిల్లకి కాస్త రెండు జడలు వెయ్యి. ఆ చేత్తోనే దాని రిబ్బన్లు సబ్బు పెట్టి ఆరేస్తావుకదూ? అదుగో ఆ పెద్దవెధవ లాగు బొత్తాములు తెంచేసుకున్నాడు. అవి కాస్త కుట్టిపెట్టు” అలా చెల్లాయిలూ, అక్కలూ, పిన్నికూతుళ్ళూ, పురమా యిస్తుంటే.

“ అత్తా! నాకు పూలజడ కుట్టవూ? పిన్నీ ఈ స్కర్ట్ హుక్ సరిగాపెట్టవూ! అత్తా! నా కాకలేస్తోంది. ఏదైనా పెట్టవూ?” అంటూ పిల్లమూక చుట్టుకున్నారు.

జయలక్ష్మికి ఊపిరి సలపటంలేదు.... పందిట్లో ఏ వేడుక జరుగుతోందో ఆమెకసలేఅంతుబట్టటంలేదు.... "దాని పూలజడముందుకట్టావా?" అని ఓ పాప బుంగమూతి పెడితే, దాన్ని ఓదార్చేసరికి మరో చిన్న వెధవ అలక.

పిల్లలందరికీ అన్నీ అమర్చి అలసటగా అలా వెనక్కువాలి పడుకుంది జయలక్ష్మి. ఆ అలసట ఆమెకు బాధాకరంగా లేదు.... ఎప్పుడు పట్టిందో చిన్న కునుకు పట్టింది.... ఆ కునుకులోనే.... ఉలిక్కిపడినట్లు లేచింది జయలక్ష్మి. దగ్గరగా గుస గుసలు.

" ఒరేయ్ రాజూ! గుట్టుగా ఇక్కడే తినేసెయ్! వాళ్ళెవరికీ చూపించకు.... అందరూ కావాలంటారు. మీ దొడ్డమ్మ పిల్లలైతే మరీనూ. వెధవలు... తెగ తింటారు."

నిర్ఘాంత పోయింది జయలక్ష్మి. తన చెల్లెలు హేమలత, ఆమె కొడుకు రాజుకు చాటుగా " బాదుషా " తినిపిస్తోంది.

" మీ దొడ్డమ్మ " అంటే ఎవరు? స్వంత అక్కయ్య. స్వంత అక్క పిల్లలు పిల్లలు కారా? వాళ్ళని పిల్చి పెడితే ఏం పోయిందీ?

" పోనీ తలా ఒకటి ఇవ్వరాదుటే హేమా?" అంది ఆవులిస్తూ. హేమ క్షణకాలం తత్తరపోయింది. తనను తను సంబాళించు కుంటూ నవ్వేసింది. " నువ్వు మేలుకొనే వున్నావుటే అక్కయ్యా! ఈ రాజుగాడు గోలచేస్తుంటే పెడుతున్నాను. పదిమంది పిల్లలూ పదీ తిన్నారంటే, ఇక డిన్నర్‌కు ఏం మిగులుతాయి?" అంది.

" అందుకని చాటుగా నీ కొడుక్కు ఒక్కడికీ తినబెడుతున్నావా? డిన్నరుకు తగ్గేంత కక్కుర్తిగా టిఫిన్స్ ఎప్పుడూ చేయించరు అమ్మా, నాన్న, అన్నయ్య!"

"పోన్లే! నేనే చెడ్డదాన్ని! నా బిడ్డకు ఒక్క "బాదుషా" పెట్టుకున్నాననే కాదూ నీ ఏడుపంతా?" అక్కసుగాఅరిచింది హేమలత.

"అది కాదే హేమా....!" ఏదో చెప్పబోయిన జయలక్ష్మి మాటలకు అడ్డొస్తూ వెర్రిగా అరిచింది హేమలత.

"ఏది కాదు? కని పెంచేవాళ్ళకి తెలుస్తుంది కడుపుతీపి. రాజు గాడు ఏ స్వీటూ తినడు. ఇదొక్కటే తింటాడు. అందుకని కాస్త పెడు తుంటే చూడలేక పోయావు. పొద్దున వాడి లాగు బొత్తాములు కాస్త కుట్టి పెట్టమంటే.... అందరు పిల్లలకూ అన్ని పనులూ చేశాక... చివరగా వాడు ఏడుస్తుంటే కుట్టిపెట్టావు! నీ గుణం నాకు కొత్తా ఏమిటి? అందుకే దేవుడు నీకు బిడ్డల్నివ్వలేదు! ఇంకా నయం! మా రాజును నీకుపెంచు కోవటానికిమ్మని బావగారు అడిగారు నిన్న! వాడిగొంతుక కోశానుకాదు" ఇంకా ఏదేదో అరుస్తూ, రాజు తింటున్న స్వీటు గబుక్కున లాక్కొని జయలక్ష్మి ముందుకు విసిరి పారేసి, ఏడవబోయిన వాణ్ని ఒకటి తగిలించి, మరీ లాక్కు వెళ్ళింది హేమలత.

మ్రాన్పడి నిల్చుండిపోయింది జయలక్ష్మి. తన ఉద్దేశ్యం వాడికి పెట్టవద్దని కాదు.... ఒకవేళ మిగతా పిల్లలు అడిగినా పెట్టవచ్చుగదా, అలా చాటుగా ఎందుకు పెట్టడం అన్నదే! హేమ ఎంత అపార్థం చేసుకుంది.

మెల్లిగా వంట పందిరివేపు నడిచింది జయలక్ష్మి.... అక్కడ వంటవాళ్ళొకవేపు హడావుడిగా తిరుగుతుంటే, ఓవంటావిడ చిన్నపిల్లలకు మళ్ళీ మళ్ళీ అన్నాలు పెట్టాల్సి వచ్చిందని విసుక్కుంటోంది.

జయలక్ష్మి అక్క రాజ్యలక్ష్మి తనపిల్లలకూ, అన్నయ్య పిల్లలకూ అన్నాలు పెట్టిస్తోంది...హాల్లో ఓ వారగా దూరపు బంధువులూ, కాస్త

జరుగుబాటు తక్కువగాగలవారూ, వారి పిల్లలూ బిక్కు బిక్కు మంటూ కూర్చుని వున్నారు. వాళ్ళ పిల్లలు "ఆకళ్ళో" అంటున్నారు.

వంట పందిట్లో పెత్తనమంతా రాజ్యలక్ష్మిదే!

"ఆ పిల్లలకూ అన్నం పెట్టించండి మామ్మగారూ! పెద్ద వాళ్ళ బంతివరకూ వాళ్ళు ఆగ గలరా?" అంది జయలక్ష్మి. జాలిగా వున్న ఆ బిడ్డల మొహాలు చూస్తుంటే ఆమెకు కడుపులో కెలికినట్లయ్యింది.

ఆ దూరపు బంధువు....ఆ పెద్దావిడ.... "పెట్టిద్దామంటే....అక్కడ ఖాళీలేదని చెప్పిందమ్మా...." అంది... మనవళ్ళనూ, మనవరాళ్ళనూ చుట్టూరా కూర్చోపెట్టుకుని.

"ఎంత ఖాళీ కావాలి! రండర్రా! నే పెట్టిస్తాను!" అంటూవాళ్ళని వెనక వేసుకు వచ్చింది జయలక్ష్మి వంట పందిరిలోకి.

"వీళ్ళకూ అన్నాలు పెట్టించక్కయ్యా!" అంది రాజ్యలక్ష్మితో. రాజ్యలక్ష్మి ముఖం చిట్లించింది.

"ఇక నాకిదే పనిటే జయా! కాస్సేపు పెళ్ళి జరిగే చోటికి పోనక్కర్లా? ఈ వెధవ మూకకు తిండిపెట్టడమేనా నా డ్యూటీ? కాకున్నా.... ఎక్కడెక్కడి సంతునూ వేసుకొస్తావు .... వాళ్ళకిప్పుడేం తొందర.... ఇందాకేగా ఉప్మాలు మెక్కారు!"

"మన పిల్లలూ మెక్కారుగా ఉప్మాలూ, స్వీట్సూ, పళ్ళూ పాలూ!" జయలక్ష్మి కోపంగా అరిచింది.

రాజ్యలక్ష్మి ఒక్కసారిగా రెచ్చిపోయింది. "మన పిల్లలకూ వాళ్ళకూ పోటీ ఏమిటి? వాళ్ళెళ్ళల్లో వాళ్ళలాగే టైం ప్రకారం తింటున్నారా? అసలు నీతో వాదనేమిటి? నాకు ఓపికలేదు....వంటావిడకూ్కడా ఓపికలేదు... కాకున్నా గొఱ్ఱాలికేం తెలుసు బిడ్డ నొప్పులని....మా పిల్లల

పద్ధతులు నీకెలా తెలుస్తాయి ?" అంటూనే తన పిల్లలకు చేతులూ, మూతులూ కడగటానికి వెళ్ళిపోయింది.

జయలక్ష్మికి చివుక్కు మనిపించినా వెంటనే నవ్వు ముంచుక వచ్చింది. తను గొడ్రాలే.... తనకు బిడ్డ నొప్పులు తెలీవు.... అదొక్కటే తనను ఎత్తి పొడిచేందుకు అందరూ ఉపయోగించుకునే ఆయుధం.... కానీ, పిల్లలందరికీ ఆకలీ, అల్లరీ, బాధా, సంతోషమూ ఒకటేనని తనకు తెలుసు.

"రండర్రా!" అంది ఆ పిల్లలవేపు చూచి జయలక్ష్మి. వంటావిడ గొణగటం ప్రారంభించింది సందు చూచుకొని. జయలక్ష్మి కసురుకుంది "మీ రిక్కడ వున్నది అన్నాలు వడ్డించడానికే నని మర్చిపోకండి.... !" ఇక వంటావిడ నోరెత్తలేదు. అందాకా, ఇక ఈ పూటకు తిండిప్రాప్తి లేదని సరిపెట్టుకున్న మామ్మగారుకూడా పిల్లల పక్కన వచ్చి కూర్చుంది. పిల్లలు రాజ్యలక్ష్మి కసుర్లతో బెదిరి పోయివున్నారేమో .... బెరుగ్గానే కూర్చున్నారు. దగ్గరుండి తినిపించింది జయలక్ష్మి !

"నీ కడుపు చల్లగా ...పిల్లలకు వేళకింత తిండి పెట్టించావు ! అంతే చాలు తల్లీ !" అంటూ పిల్లల్ని తీసుక వెళ్ళి పోయింది మామ్మ గారు.

"పెళ్ళయిపోయిందిగా ! ఇక హైదరాబాదు వెడదామా ?" అన్నాడు గోపాలరావు ఆ సాయంత్రం జయలక్ష్మితో.

"వద్దు ! మన ఊరికే వెళ్ళిపోదాం" అంది జయలక్ష్మి.

"అనాధ శరణాలయంలో .. " గోపాలరావు మాటలు పూర్తిగాక ముందే దృఢంగా అంది జయలక్ష్మి. "ఒద్దు.... ప్రస్తుతం నాకా ఆలోచనే లేదు."

"ఏం? పోనీ మీ అక్కచెల్లెళ్ళ బిడ్డలలో ఎవరినేనా తీసుకుందామని ఉందా?" అన్నాడు మళ్ళీ.

"ఊహూఁ!" ఇందాకా డోలాందోళితంగా వున్న నా మనసును, ఓ నిశ్చితాభిప్రాయానికి వచ్చేలా చేశారు వాళ్ళంతా- ఈ పెళ్ళి పుణ్యమాని."

"అదేమిటి?" విస్మయంగా అడిగాడు గోపాలరావు.

తన అనుభవాలూ, ఆలోచనలూ అన్నీ చెప్పింది జయలక్ష్మి.... గోపాలరావు సాలోచనగా నవ్వాడు.

"అవును జయా! నువ్వు తల్లివి కాలేదు కాబట్టి, నీ కివన్నీ కొత్తగా, వింతగా, వున్నాయి. ప్రతి తల్లీ అంతే! మనిషి ఒక చేతిలోని ఒకవేలికీ, మరోవేలికీ పోలిక వుందేమో చూడు! పరాయి బిడ్డల వరకూ ఎందుకు? చాలా మంది తలిదండ్రులు తమ స్వంత బిడ్డలలోనే తరతమ భేదాలు పాటిస్తారు! వారిప్రేమ హెచ్చు తగ్గులుగా ప్రవహిస్తుంటుంది.

"డబ్బుగల కొడుకుమీద ఒకరకంగా,డబ్బులేని కూతురుమీద ఇంకో రకంగా, దగ్గరున్న కొడుకును ఓ రకంగా, దూరంగా వున్న కొడుకును మరోరకంగా.... అర్భకుడైన బిడ్డను మరోరకంగా ..... ఇలా కన్నతల్లి ప్రేమలోనే హెచ్చుతగ్గులు తప్పనిసరిగా వుంటాయి. కనుగీటువార తేడా వుంటూనే వుంటుంది.

"అయితే, పిడికిలి బిగించి వున్నపుడు గుంభనంగా వుండే చెయ్యిలానే.... అసమానత తెలియని వ్రేళ్ళలానే ....తల్లి ప్రేమ బిడ్డలందరిమీదా సమంగా వున్నట్లు పైకి కనిపిస్తుందంతే! పిడికిలి విడదీసినపుడు చేతి వ్రేళ్ళలా, అంతరంగంలో .... ప్రవర్తనలో మాత్రం వేరు .... దాన్ని

స్వార్ధమను, పక్షపాతమను, తల్లి(ప్రేమ అను, మరేదేనా అను. ఇది ఎంతకాదన్నా, ఏ తల్లి కాతల్లి ఎంత గింజుకున్నా .... తనను తానెంత సమర్ధించుకున్నా ... యుగయుగాలుగా వుండేదే .... స్వంత బిడ్డల విషయంలోనే. . . భేదభావమున్నపుడు .... వేలు ఎడమయిన బిడ్డలమీద పరిపూర్ణమైన (ప్రేమానురాగాలు ఎలా వర్షించగలదు స్త్రీ? రేపు నువ్వయినా తల్లివయితే అంతే! అది సృష్టి రహస్యం !" మనసులో రేఖామాత్రంగా వున్న అనుమానాలకూ, (ప్రశ్నలకూ జవాబు దొరికినట్లయ్యింది జయలక్ష్మికి. ఒద్దు .... ఒద్దు అలాటి స్వార్ధం తనకు ఒద్దు. తనిలాగే వుండిపోవాలి.... తను తల్లి కాకూడదు.

ఏ బిడ్డనయినా పెంచుకోవటం మొదలెట్టినా అంతే! "నాస్వంతం!" అన్న స్వార్ధం, మమకారం మొదలవుతాయి ఆ బిడ్డతోబాటు ! ఇక ఈ విస్తృతమైన (ప్రేమ ఎగిరిపోతుంది. తనూ అక్కయ్యలా, చెల్లాయిలా, రఘు తల్లి రమలా ... ఇతరబిడ్డల ఆకలిగానీ, వారి అనుభూతులుగానీ అర్ధంచేసుకోలేని అంధురాలిగా తయారౌతుంది. తనలోని మాతృ(ప్రేమ ఒక్కబిడ్డకే పరిమితమై.... అక్కడితో అంతమౌతుంది.

తనలోని ఈ మాతృ(ప్రేమ పుష్పకవిమానంలా అందరు పిల్లలకూ చోటివ్వాలి, ఏ ఒక్క బిడ్డకో కాదు .... తను ఏ ఒక్క బిడ్డకూ తల్లి కాకూడదు. ఈ జన్మకే కాదు జన్మజన్మలకూ.

గొ(డ్రాలన్న దెప్పులుపడినా ఫర్వాలేదు. అందరు పిల్లలకూ తల్లి గానే వుండిపోవాలి.

"ఏమిటి జయా ! నీ అభి(ప్రాయం చెప్పావు కావేం?" అన్నారు తిరిగి గోపాలరావు.

"చెప్పటానికేముంది! నేనెవర్నీ పెంచుకోను .... నాకు పిల్లలూ వద్దు... ఇలాగే గొడ్రాలిగా వుండిపోతాను హాయిగా! పదండి సామాను సర్ది పదినిముషాల్లో తయారై వస్తాను. డ్రైవర్ని కారు రెడీచేయమనండి!" అంది జయలక్ష్మి. ఆమె కళ్ళల్లో ఎన్నడూ చూడని వెలుగు, సంతృప్తి చూశాడు గోపాలరావా క్షణంలో!

("జ్యోతి" ఏప్రియల్ '73)